

ються та збагачуються. Експозиційна ділянка "Японський сад" також ще до кінця не сформована. У перспективі планується розширити колекцію рослин, доповнити тематичні елементи та встановити альтанку й інші малі архітектурні форми, що зробить цей куточок Ботанічного саду екзотичним та збільшить його привабливість.

Література

1. Ботанічний сад Хмельницького національного університету / за ред. Л.П. Казімірової. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В.С., 2009. – 68 с.
2. Голосова Е.В. Восточный сад как объект мировой культуры / Е.В. Голосова // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Сер.: Ландшафтна архітектура в контексті сталого розвитку. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.12. – С. 60-65.
3. Голосова Е.В. Японский сад: история и искусство / Е.В. Голосова. – М. : Изд-во МГУЛ, 2002. – 284 с.
4. Каталог рослин ботанічного саду Хмельницького національного університету / за ред. Л.П. Казімірової. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В.С., 2009. – 124 с.
5. Новицька Г.А. Деревні рослини для японських садів у північних широтах Росії / Г.А. Новицька // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Сер.: Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ. – 2001. – Вип. 11.5. – С. 243-249.
6. Словник таксономічних назв деревних рослин (українською, латинською, російською, англійською, німецькою мовами) / А.І. Івченко, М.Й. Мазепа, Ю.А. Мельник, В.М. Проскурницький, А.С. Мельник / за ред. В.П. Кучерявого. – Львів : Вид-во "Світ", 2001. – 148 с.

Левусь Т.М. Особенности формирования японского сада Хмельницкого национального университета

Проанализировано распространение японских садов в современном садоводстве. Описывается символика отдельных элементов сада: "лист", "бассейн", "протектор", "медуза", "черепаха" и объяснено их значение. Приведен ассортимент растений восточноазиатской флоры и определены перспективы дальнейшего развития японского сада.

Ключевые слова: японский сад, камень, вода, рельеф, деревья, кусты, цветы, травы.

Levus' T.M. Features of Japanese garden of Khmelnytsky National University

We analyze the distribution of Japanese gardens in modern horticulture. Describes the symbolism of certain elements of the garden, "leaf", "pool", "protector", "jellyfish", "turtle" and explains their significance. Given an assortment of plants East Asian flora and outlines the prospects for further development of the Japanese garden.

Keywords: Japanese garden, stone, water, terrain, trees, shrubs, flowers, grass.

УДК 712.253(477.46)

Аспір. О.Ю. Марно-Куца¹ – Уманський НУС

ОСОБЛИВОСТІ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПАРКУ ім. І.Д. ЧЕРНЯХОВСЬКОГО В УМАНІ

Проаналізовано сучасний стан парку ім. І.Д. Черняховського в Умані. Наведено дані з інвентаризації деревних насаджень парку. Рекомендовано шляхи підвищення декоративності та функціональної ефективності деревних і кущових насаджень. Запропоновано пропозиції щодо реконструкції, підбору декоративних культур і формування зелених насаджень парку ім. І.Д. Черняховського в Умані.

¹ Наук. керівник: проф. В.П. Шлапак, д-р с.-г. наук – Уманський НУС

Ключові слова: реконструкція, архітектура, ландшафт, парк, озеленення, дерево, кущ.

Вступ. Зелені насадження в містах сприяють покращенню мікроклімату та санітарно-гігієнічних умов: сповільнюють швидкість вітру, затримують пил і аерозолі, поглинають газові домішки з повітря, зменшують силу звукових хвиль. Виконуючи екологічні функції, зелені насадження урбанізованих територій як складові ландшафтно-архітектурні, покликані створювати природне пейзажне середовище [3].

Зелені насадження відіграють важливу роль у формуванні середовища міста, надають індивідуальні, своєрідні риси. Вони підкреслюють, виявляють найбільш цінні будівлі, споруди, пам'ятники, декорують стіни, огорожі, промислові об'єкти. Зелені насадження беруть участь в оформленні міських площ та інших композиційних центрів, з їхньою допомогою підкреслюються особливості або приховуються недоліки рельєфу. Об'єкти зеленого будівництва є самостійними витворами садово-паркового мистецтва [4].

Мета досліджень – розроблення проектних пропозицій щодо реконструкції та формування зелених насаджень парку ім. І.Д. Черняховського в Умані.

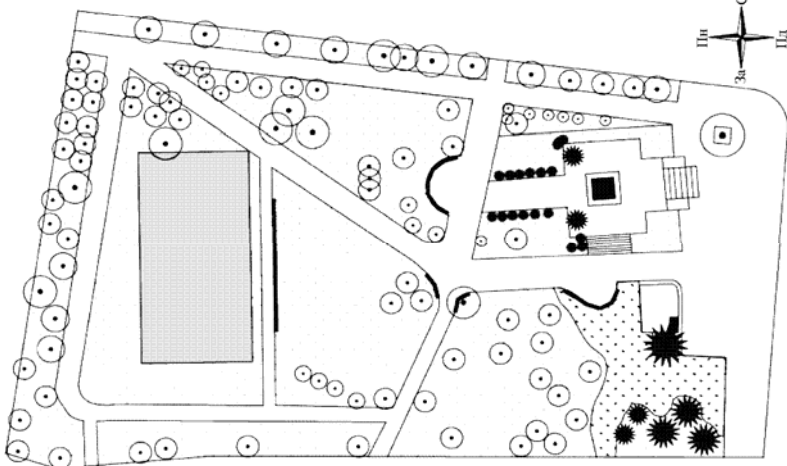
Об'єкт дослідження – є деревно-чагарникова рослинність, що зростає на території парку ім. І.Д. Черняховського в місті Умань.

Методи досліджень – біологічні, екологічні, лісівничі.

Результати дослідження. На цей час дедалі актуальнішими стають заходи з покращення стану навколишнього середовища, благоустрою, озеленення міст і населених пунктів, що є головним завданням садово-паркового господарства. Адже підвищується значення живої природи в озелененні міста, у створенні його зовнішнього вигляду, у збільшенні площ під зеленими насадженнями, у створенні нових парків, скверів, бульварів, лісопарків. У сучасному місті озеленені території (окремі ділянки та садово-паркові комплекси) об'єднуються в динамічну взаємопов'язану систему.

Підбір культур для озеленення міських вулиць має забезпечити виконання рослинами головних функцій, зокрема створення комфортних мікрокліматичних умов, фільтрацію повітря, зменшення шуму, підвищення естетичних якостей архітектурного середовища [2]. На перетині вулиць Садова та Гоголя розташований парк ім. І.Д. Черняховського. Пам'ятник було встановлено в 1948 р. Як давно ростуть дерева на цьому місці невідомо, але біля пам'ятника височіє 500-річний дуб [1]. Парк розташований у східній частині міста Умань, він межує з півночі дитячим садочком № 10, зі заходу – дитячою лікарнею, з півдня і сходу транспортними дорогами по вулицях Садова і Гоголя (рис. 1).

Зелені насадження парку ім. І.Д. Черняховського представлені деревами, кущами, трав'яною і квітковою рослинністю. Деревна рослинність знаходиться у групових посадках. З деревних порід наявні представники гіркогоаштан звичайний (*Aesculus hippocastanum* L.), липа серцелиста (*Tilia cordata* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), дуб звичайний (*Quercus robur* L.) в'яз шорсткий (*Ulmus glabra* Huds.). Дані з інвентаризації деревних рослин парку ім. І.Д. Черняховського в місті Умань наведено в табл.

Асортимент рослин

Умовні позначення	Об'єкти
	Асфальтне покриття
	Газон
	Пам'ятник
	Лавка
	Сходи
	Дитячий майданчик
	Хвойний куц
	Листяне дерево
	Хвойне дерево

Баланс території		Площа	
№ п/п	Назва об'єкту	м ²	%
1	Пам'ятник	10	0,4
2	Дитячий майданчик	200	7,7
3	Дороги	806,8	31
4	Декоративні насадження	644,7	24,8
	Дерева	544,2	21
	Куц	100,5	3,8
5	Газон	938,5	36,1
6	Разом	2600	100

Рис 1. План парку ім. І.Д. Черняхівського в місті Умані

Табл. Інвентаризація деревних рослин парку ім. І.Д. Черняхівського

№ з/п	Назва рослин		Висота рослин, м	Діаметр стовбура, см	Проек- ція кро- ни, м
	українська назва	латинська назва			
Хвойні породи					
1	Сосна Паласса	<i>Pinus pallasiana</i> Lamb.	11	59	4×5
2-13	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i> L.	5-7	11-19	1×1
14-19	Ялівець вергінський	<i>Juniperus virginiana</i> L.	5-9	15-19	2×3
20-22	Ялини колючої форми 'Блакитна'	<i>Picea pungens</i> f. 'Glauca'	5-7	15	2×2
23-25	Ялина звичайна	<i>Picea plicata</i> Link.	10-11	29-30	3×4
Листяні породи					
26	Береза повисла	<i>Betula pendula</i> Roth.	9	21	2×2
27	В'яз гладкий	<i>Ulmus laevis</i> Pall.	10	45	4×5
28-37	В'яз гладкий	<i>Ulmus laevis</i> Pall.	9-15	39-59	5×7
38-83	Гіркокаштан звичайний	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	7-9	21-39	3×4
84	Глід одоматований	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.	5	11	2×3
85-88	Дуб звичайний	<i>Quercus robur</i> L.	11-15	95-115	5×7 10×12
89-90	Клен гостролистий	<i>Acer platanoides</i> L.	9-11	39-59	4×7
92	Клен несправжньо- латановий	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	11	39	4×5
93-94	Липа серцелиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	7-11	21-31	3×5
95-98	Робінія звичайна	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	7-10	21-59	3×4
99-101	Софора японська	<i>Sophora japonica</i> L.	15-17	49	5×7
102	Шовковиця біла	<i>Morus alba</i> L.	10	60	3×7
103	Яблуня домашня	<i>Malus domestica</i> Borkh	5	39	3×2
104	Ясен пенсільванський	<i>Fraxinus pennsylvanica</i> Marsh.	11	45	5×9
105-107	Ясен звичайний	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	9-15	29-79	4×5

Парк ім. І.Д. Черняхівського поділений на дві зони: перша представлена меморіальною частиною, на якій розташований пам'ятник І.Д. Черняхівському, а друга зона – прогулянкова, на якій розміщений дитячий майданчик для відпочинку. У меморіальній зоні розташовані декоративні клумби, за якими не ведеть належний догляд, тому пропонуємо висадити очиток кавказький (*Sedum caucasicum* Boris.), роговик альпійський (*Cerastium alpinum* L.) та флокс шиловидний (*Phlox subulata* L.).

У цій зоні є також дві декоративні круглі вази. Оскільки меморіальна зона представлена регулярним стилем і всі лінії є рівними, пропонуємо декоративні круглі клумби замінити на прямокутні та висадити в них петунію Ангора F1 (*Petunia F1 floribunda* Double). Покриття біля пам'ятника застаріле, яке має непривабливий вигляд і є не зручним для відвідувачів. Тому пропонуємо створити доріжки з бруківки. Вона – один з найпоширеніших матеріалів для будівництва садових доріжок. Він довговічний, його можна залити в складну форму, а бетонну поверхню легко підтримувати в доброму стані.

Навколо пам'ятника для покращення естетичного стану меморіальної зони пропонуємо висадити троянди форібунда форму "Люміна" (*Rosa floribunda* f. "Lumina"). На задньому плані пам'ятника, де проглядається доріжка, з обох боків якої висаджена туя західна, пропонуємо для кращого огляду меморіальної зони провести санітарне рубання і залишити кращі рослини, а також підсадити нові рослини туї західної (*Thuja occidentalis* L.).

Друга зона представлена листяними породами. Тут ростуть породи, які не створюють ансамбль у пейзажі, а також пошкоджені рослини. На цій території висаджено культури гіркого каштана звичайного (*Aesculus hippocastanum* L.), липи серцелистої (*Tilia cordata* L.), клена гостролистого (*Acer platanoides* L.), клена польового (*Acer campestre* L.), в'яза гладкого (*Ulmus laevis* Pall.), ясени звичайного (*Fraxinus excelsior* L.). Тому пропонуємо висадити такі групи дерев, як береза бородавчаста (*Betula pendula* Roth.), бук лісовий (*Fagus sylvatica* L.), верба вавилонська (*Salix babylonica* L.), в'яз шорсткий форма "Низький" (*Ulmus glabra* f. 'Nana' Rehd.), дуб червоний (*Quercus rubra* L.) та інші (рис. 2).

Також треба ввести чагарниковий ярус для підвищення біологічної стійкості насаджень і покращення естетичного вигляду. На цей час парк має обмежену кількість декоративних кущів, які квітнули б протягом вегетаційного періоду. Тому пропонуємо висадити групами такі кущі: бузок звичайний (*Syringa vulgaris* Mill.), бузок угорський (*Syringa josikaea* J. Jacq.), буддлею Давида (*Buddleja davidii* Franch.), гортензію деревовидну (*Hydrangea arborescens* L.), дерен білий (*Cornus alba* L.), піроканту червону (*Piracanta coccinea* M. Roem).

Рис. 2. Генеральний план парку ім. І.Д. Черняхівського

Кожному парку притаманний свій особливий образ. Однак неможливо уявити, щоб весь простір було зайнято квітами, камінням і деревами. Окремі

елементи саду необхідно відокремити один від одного. Кращим рішенням цього є створення трав'яного газону. Під газон потрібно відводити більшу частину площі парку.

Висновки:

1. Встановлено сучасний стан та проведено інвентаризацію деревних і кущових насаджень парку ім. І.Д. Черняхівського. Запропонувати проведення санітарних рубань та доповнення новими деревами та кущами.
2. Розроблено проект реконструкції території парку ім. І.Д. Черняхівського в Умані.
3. Запропоновано висадити такі групи дерев: березу бородавчасту (*Betula pendula* Roth.), бук лісовий (*Fagus sylvatica* L.), вербу вавилонську (*Salix babylonica* L.), в'яз шорсткий форму "Низький" (*Ulmus glabra* f. 'Nana' Rehd.), дуб червоний (*Quercus rubra* L.).
4. Рекомендовано підвищити декоративність парку ім. І.Д. Черняхівського шляхом доповнення чагарникового ярусу з бузку звичайного (*Syringa vulgaris* Mill.), бузку угорського (*Syringa josikaea* J. Jacq.), буддлі Давида (*Buddleja davidii* Franch.), гортензії деревовидної (*Hydrangea arborescens* L.), дерена білого (*Cornus alba* L.), піроканти червоної (*Piracanta coccinea* M. Roem).

Література

1. Гербут О.В. Інвентаризація та історичні аспекти формування садово-паркових насаджень міста Умані / О.В. Гербут // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.12. – С. 277-283.
2. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України – ГКН 03.08.007. – 2007. – К. : Вид-во Мін. агр. політ., 2007. – 24 с.
3. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць / В.П. Кучерявий. – Львів : Вид-во "Світ", 2005. – 456 с.
4. Рубцов Л.И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре / Л.И. Рубцов. – К. : Изд-во "Наука", 1977. – 375 с.

Марно-Куца Е.Ю. Особенности реконструкции парка им. И.Д. Черняховского в Умане

Проанализировано современное состояние парка им. И.Д. Черняховского в Умане. Приведены данные по инвентаризации древесных насаждений парка. Рекомендованы пути повышения декоративности и функциональной эффективности древесных и кустарниковых насаждений. Внесены проектные предложения по реконструкции, подбору декоративных культур и формированию зеленых насаждений парка им. И.Д. Черняховского в Умане.

Ключевые слова: реконструкция, архитектура, ландшафт, парк, озеленение, дерево, куст.

Marno-Kutsa O.Yu. The reconstruction features of Ivan Chernyakhovsky's park in Uman

Ivan Chernyakhovsky's park in Uman today is analyzed. The inventory data about tree plantations of the park are presented. The ways to improve the decorative and functional efficiency of wood and bush plantations are recommended. The proposals as to reconstruction, selection the ornamental plants and forming the green plantations of Ivan Chernyakhovsky's park in Uman are suggested.

Keywords: reconstruction, architecture, landscape, park, planting of greenery, trees, bush.